

Kennsluáætlun

Samfélagsfræði – haust 2019 og vor 2020

8. bekkur, 2 kennslustundir á viku

Kennari: Árni Björnsson ArSB50@rvkskolar.is og Elsa Gissurardóttir elgi52@rvkskolar.is

Samfélagsfræði

Samfélagsfræði er fjölfagleg grein sem stuðlar að auknu menningarlausni, aukinni gagnrýni og bættu siðferði í greiningu upplýsinga, færni í rituðu og mæltu máli en saman stuðla þessir þættir að upplýstari ákvarðanatöku í lýðræðissamfélagi og færni sem nýtist á vinnumarkaði. Samkvæmt Aðalnámsskrá grunnskólanna má flokka menntagildi samfélagsgreina í þrennt. Þær stuðla að: hæfni nemanda til að skilja veruleikann (umhverfið, samfélagið, söguna og menninguna) sem dýpkar reynsluheim nemandans, hæfni nemanda til að átta sig á sjálfum sér þ.e. móta sjálfsmynd og hæfni nemanda til að mynda og þróa tengsl sín við aðra byggist á þeim félagsskap sem hann hefur tekið þátt í. Samfélagsfræði í 8. bekk samanstendur af landafræði, sögu, trúarbragðafræði og lífsleikni.

Stefna og reglur í samfélagsfræði:

Samskipti	Samskipti skulu grundvallast á gagnkvæmri virðingu. Nemendur eiga að sýna virðingu með því að trufla ekki kennslu, vinna vel í kennslustundum, fylgja fyrirmælum kennara, sýna örðum kurteisi og fylgja settum reglum.
Mæting	Nemendur eiga að mæta á réttum tíma, taka námsögn strax upp úr töskum hljóðlaust. Ef nemandi mætir seint biðst hann afsökunar og lætur kennara þar með vita af seinkomu sinni.
Virgni í tímum	Nemandi skal nýta kennslustundir vel en vinnusemi er hluti af námsmati kennara.
Skil á verkefnum - sein skil	Nemendur skulu skila verkefnum á þeim tíma sem kennari hefur sett fyrir nema að gefinni undanþágu.
Ritstuldur	Óheimilt er að skila rituðu efni sem tekið er orðrétt eða að stórum hluta upp úr ritaðri heimild. Mikilvægt er breyta orðalagi sem vitnað er í. Varast ber að fylgja uppbyggingu ritverka. Athugið að kennarar geta skoðað uppruna heimilda sem upprunnar eru á internetinu.
Ábending um hjálpargögn fyrir nemendur	Orðabækur á netinu: www.islex.is , www.snara.is
Skyldur nemenda	Mæta undirbúnir í tíma, hafa farsíma og önnur tæki í töskum eða í símateppi, fylgja fyrirmælum og fylgjast með heimavinnu á www.infomentor.is
Skyldur kennara	Mæta undirbúnir í tíma og leiða nemandann áfram í náminu
Stoðþjónusta nemenda	Hljóðbækur: Lýðræði og tækni: https://mms.is/namsefni/lydraedi-og-taekni-hljodbok Um víða veröld, Jörðin: https://mms.is/namsefni/um-vida-verold-jordin-hljodbok , Maðurinn og trúin: https://mms.is/namsefni/madurinn-og-truin-hljodbok

Tímabil	Náms- og viðfangsefni	Námsmat	Hæfniviðmið
23. ágúst – 13. sept.	Lýðræðisþróun í Evrópu, íslenskt bændasamfélag, staða Íslands í Danaveldi, Kaupmannahöfn, Napóleonstríðin og upphaf sjálfstæðisbaráttu ríkja í Evrópu.	<ol style="list-style-type: none"> Gagvirkt tímaverkefni 1 í sögu (hæfniviðmið a. – b.) Hugtakakort (hæfniviðmið c. - d.) Bréf frá tíma Napóleonstríðanna (hæfniviðmið e. – f. heimavinna) 	<ol style="list-style-type: none"> sagt frá íslensku samfélagi á 19. öld, m.a. búsetuþróun, hífýlum, mataræði, heilsufari o.fl., gert skil á ólíkum gerðum heimilda og metið sannleiksgildi þeirra og trúverðugleika, gert grein fyrir mismunandi hugmyndastefnum í tengslum við þjóðfrelsi og lýðræði og lýst áhrifum þeirra á Íslandi, útskýrt hugtök á borð við sjálfstæði, þjóðerni, lýðræði og lýðveldi, sett sig inn í tíðaranda og spor fyrir tíðar fólks, einkum jafnaldra, séð fyrir tíðar fólk sem gerendur sögunnar og ímyndað sér ólíkar stefnur sem sagan hefði getað tekið,
16. sept. – 11. okt.	Iðnbyltingin, jafnréttismál og menntun	Gagnapróf (bls. 46-72)	<ul style="list-style-type: none"> - útskýrt uppgang Evrópuríkja í veröldinni í kjölfar iðnbyltingarinnar - sagt frá atvinnu- og efnahagslífi á Íslandi á 19.öld, - sagt frá íslensku samfélagi á 19. öld, m.a. búsetuþróun, hífýlum, mataræði, heilsufari o.fl.,gert grein fyrir hlutskipti kvenna í íslenska bændasamfélaginu, - tekið afstöðu til atriða í umfjöllunarefninu, myndað sér sjálfstæðar skoðanir, rökstutt þær, - gert sér grein fyrir stöðu mismunandi þjóðfélagshópa,

			<ul style="list-style-type: none"> - borið saman stöðu kvenna á 19. öld miðað við stöðu kvenna í dag, - gert grein fyrir menntun á Íslandi á 19. öld, gert grein fyrir menntun á Íslandi á 19. öld,
14. okt – 8. nóv.	Þjóðríki verða til, Ísland í Þjóðernisbaráttu, Þjóðfundurinn, Jón Sigurðsson	<ul style="list-style-type: none"> - Gagnvirkt verkefni - Tímaritgerð (Jón Sigurðsson, Þjóðfrelsisbarátta Íslendinga, Þjóðfundurinn) 	<ul style="list-style-type: none"> - útskýrt hugtök á borð við sjálfstæði, þjóðerni, lýðræði og lýðveldi, - tekið afstöðu til atriða í umfjöllunarefninu, myndað sér sjálfstæðar skoðanir, rökstutt þær, - séð fyrri tíðar fólk sem gerendur sögunnar og ímyndað sér ólíkar stefnur sem sagan hefði getað tekið, - gert grein fyrir mismunandi hugmyndastefnum í tengslum við þjóðfrelsi og lýðræði og lýst áhrifum þeirra á Íslandi, - lýst áföngum íslenskrar sjálfstæðisbaráttu fram til upphafs heimastjórnartímabilsins - gert grein fyrir lífshlaupi Jóns Sigurðssonar, - útskýrt röksemdafærslu Jóns fyrir aukinni sjálfstjórn á Íslandi, - gert grein fyrir þeim sess sem Jón Sigurðsson hefur haft á Íslandi fram til þessa dags,
11. nóv – 15. nóv.	Heimsvaldastefnan	Gagnvirkt tímaverkefni 2 í sögu	<ul style="list-style-type: none"> - útskýrt uppgang Evrópuríkja í veröldinni í kjölfar iðnbyltingarinnar, - Hæfniviðmið - Á skipulegan og gagnrýninn hátt fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum

<p>18. nóv. – 20. des</p>	<p>Lota 1.a Trúarbragðafræði, einkenni og þróun trúarbragða, gyðingdómur, kristni, islam, hindúasiður og búddhadómur</p>	<p>1. Gagnvirk verkefni í trúarbragðafræði (viðmið a. – b.) 2. Kynning/veggspjald (viðmið a. – c.)</p>	<p>a) sýnt fram á læsi á frásagnir, hefðir, kenningar, hátíðir, siði og tákn kristni og annarra helstu trúarbragða heims, b) rætt og borið saman ólík trúar- og lífsviðhorf og gert sér grein fyrir hvað er sameiginlegt og hvað sérstætt, c) Komið þekkingu sinni og viðhorfum á framfæri með fjölbreyttum og markvissum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra,</p>
<p>18. nóv. – 20. des</p>	<p>Lota 1. b Leiðarbók</p>	<p>Leiðarbók</p>	<p>a. Komið þekkingu sinni og viðhorfum á framfæri með fjölbreyttum og markvissum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra, b. borðið saman valin trúar- og lífsviðhorf, c. tekið afstöðu til atriða í umfjöllunarefninu, myndað sér sjálfstæðar skoðanir, rökstutt þær, d. aflað sér heimilda, búið til heimildarskrá og vísað í heimildir með texta, e. gert grein fyrir persónu- og fjölskyldusögu, aflað heimilda og minja og setji fram með skipulögðum hætti, f. greint samtíð sína og nærumhverfi, g. sett sig inn í tíðaranda og spor fyrri tíðar fólks, einkum jafnaldra, h. setji fram persónulega framtíðarsýn og áætlanir, i. gert skil á ólíkum gerðum heimilda og</p>

			<p>metið sannleiksgildi þeirra og trúverðugleika. tekið afstöðu til atriða í umfjöllunarefninu, myndað sér sjálfstæðar skoðanir, rökstutt þær,</p> <p>j. skoðað söguna út frá gildum lýðræðis, jafnréttis og mannréttinda.</p> <p>k. tekið afstöðu til siðferðislegra og samfélagslega spurninga á mismunandi menningarsvæðum,</p> <p>l. sýnt fram á skilning á mikilvægi þess að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum,</p> <p>m. aflað sér, hagnýtt, ígrundað og metið upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni, sem birtast í munnlegum flutningi, samræðum, texta og myndrænum búningi,</p> <p>n. rökrætt mikilvæg hugtök, sem notuð eru um menningar- og samfélagsmálefni,</p> <p>Hæfniviðmið:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rökstutt á sjálfstæðan og gagnrýninn hátt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem borgari og neytandi, - á skipulegan og gagnrýninn hátt fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum,
--	--	--	---

Hér má vera bil á milli ef þið kjósið að útskýra eitthvað nánar?

Tímabil	Náms- og viðfangsefni	Námsmat	Hæfniviðmið
2. jan. – 7. feb.	Lota 2. a Trúarbragðafræði, einkenni og þróun trúarbragða, gyðingdómur, kristni, islam, hindúasiður og búddhadómur	1. Gagnvirk verkefni í trúarbragðafræði (viðmið a. – b.) 2. Kynning/veggspjald (viðmið a. – c.)	a) sýnt fram á læsi á frásagnir, hefðir, kenningar, hátíðir, siði og tákni kristni og annarra helstu trúarbragða heims, b) rætt og borið saman ólík trúar- og lífsviðhorf og gert sér grein fyrir hvað er sameiginlegt og hvað sérstætt, c) Komið þekkingu sinni og viðhorfum á framfæri með fjölbreyttum og markvissum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra,
2. jan. – 7. feb.	Lota 2. b Lífsleikni/saga/siðfræði	Leiðarabók	a. Komið þekkingu sinni og viðhorfum á framfæri með fjölbreyttum og markvissum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra, b. borðið saman valin trúar- og lífsviðhorf, c. tekið afstöðu til atriða í umfjöllunarefninu, myndað sér sjálfstæðar skoðanir, rökstutt þær, d. aflað sér heimilda, búið til heimildarskrá og vísað í heimildir með texta, e. gert grein fyrir persónu- og fjölskyldusögu, aflað heimilda og minja og setji fram með skipulögðum hætti, f. greint samtíð sína og nærumhverfi, g. sett sig inn í tíðaranda og spor fyrri tíðar fólks, einkum jafnaldra, h. setji fram persónulega framtíðarsýn og áætlanir,

			<p>i. gert skil á ólíkum gerðum heimilda og metið sannleiksgildi þeirra og trúverðugleika. tekið afstöðu til atriða í umfjöllunarefninu, myndað sér sjálfstæðar skoðanir, rökstutt þær,</p> <p>j. skoðað söguna út frá gildum lýðræðis, jafnréttis og mannréttinda.</p> <p>k. tekið afstöðu til siðferðislegra og samfélagslega spurninga á mismunandi menningarsvæðum,</p> <p>l. sýnt fram á skilning á mikilvægi þess að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum,</p> <p>m. aflað sér, hagnýtt, ígrundað og metið upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni, sem birtast í munnlegum flutningi, samræðum, texta og myndrænum búningi,</p> <p>n. rökrætt mikilvæg hugtök, sem notuð eru um menningar- og samfélagsmálefni,</p> <p>Hæfniviðmið:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rökstutt á sjálfstæðan og gagnrýninn hátt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats fyrir heilbrigða sjálfsvitund og ábyrgð sem - borgari og neytandi, - á skipulegan og gagnrýninn hátt fjallað um samfélagsleg og siðferðileg málefni
--	--	--	--

			af mismunandi sjónarhólum,
10. feb. – 27. mars	Lota 3. a Jarðsaga, uppbygging jarðar, myndun og mótun lands, landakort, náttúra, gróður og loftslag jarðar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gagnvirk tímaverkefni (viðmið a-l, n-o) 2. Loftslagsrit (viðmið m) 3. Gagnakönnun (viðmið m.-p.) 	<ol style="list-style-type: none"> a. unnið vel og farið eftir fyrirmælum, b. unnið með öðrum og sýnt jákvæðni í samskiptum c. útlistað innri gerð jarðar í grófum dráttum. d. gert grein fyrir skiptingu jarðskorpunnar í jarðskorpufleka e. gert grein fyrir orsökum innrænna afla, flokkun þeirra og náttúruhamförum tengdum flekareki f. gert grein í grófum dráttum hvernig mismunandi bergtegundir hafa orðið til g. útskýrt útræn öfl, flokkun þeirra og áhrif þeirra á mótun jarðar h. gert grein fyrir helstu atriðum varðandi kortagerð, i. staðsett hnit á bauganeti og skráð niður hnit eftir bauganeti, j. sýnt skilning á möguleikum nútímaupplýsingatækni til öflunar og framsetningar landfræðilegra upplýsinga, k. þekkt og borið saman ólík svæði í heiminum út frá upplýsingum af kortum, l. þekkt og borið saman ólík svæði í heiminum út frá upplýsingum af kortum, m. búið til og túlkað einfalt loftslagsrit og áttað sig á merkingu þess og notagildi n. gert grein fyrir orsökum veðurs, þ.e. vinda, hita og úrkomu,

			<ul style="list-style-type: none"> o. þekkt helstu tákni sem notuð eru í veðurlýsingu p. rætt um hvaða þættir hafa áhrif á lífsskilyrði fólks og staðarval
10. feb. – 27. mars	Lota 3. b Höfin, auðlindir og orka, búseta og skipulag, umhverfismál	1. Skipulagsverkefni um sjálfbært samfélag (hópavinna)	<ul style="list-style-type: none"> a. unnið vel og farið eftir fyrirmælum, b. unnið með öðrum og sýnt jákvæðni í samskiptum c. útlitað innri gerð jarðar í grófum dráttum. d. gert grein fyrir skiptingu jarðskorpunnar í jarðskorpufléka e. gert grein fyrir orsökum innrænna afla, flokkun þeirra og náttúruhamförum tengdum flekareki f. gert grein í grófum dráttum hvernig mismunandi bergtegundir hafa orðið til g. útskýrt útræn öfl, flokkun þeirra og áhrif þeirra á mótun jarðar h. gert grein fyrir helstu atriðum varðandi kortagerð, i. staðsett hnit á bauganeti og skráð niður hnit eftir bauganeti, j. sýnt skilning á möguleikum nútímaupplýsingatækni til öflunar og framsetningar landfræðilegra upplýsinga, k. þekkt og borið saman ólík svæði í heiminum út frá upplýsingum af kortum, l. þekkt og borið saman ólík svæði í heiminum út frá upplýsingum af kortum, m. búið til og túlkað einfalt loftslagsrit og

			<p>áttað sig á merkingu þess og notagildi</p> <p>n. gert grein fyrir orsökum veðurs, þ.e. vinda, hita og úrkomu,</p> <p>o. þekkt helstu tákni sem notuð eru í veðurlýsingu</p> <p>p. rætt um hvaða þættir hafa áhrif á lífsskilyrði fólks og staðarval</p>
30. mars – 29. maí	Lota 4. b Hafið, orka og auðlindir, sjálfbær þróun, sjálfbært samfélag,	1. Skipulagsverkefni um sjálfbært samfélag – hópavinna	<p>a. unnið vel og farið eftir fyrirmælum,</p> <p>b. unnið með öðrum og sýnt jákvæðni í samskiptum</p> <p>c. borið kennsl á helstu hafstrauma jarðar, orsök þeirra og áhrif á loftslag strandsvæða</p> <p>d. útskýrt ýmis áhrif mengunar á náttúruna.</p> <p>e. sýnt fram á aukna umhverfisvitund.</p> <p>f. fært rök fyrir mikilvægi notkunar endurnýjanlegra auðlinda.</p> <p>g. útskýrt mismunandi orkugjafa og sett með skapandi hætti fram hugmyndir um aukna sjálfbærni</p> <p>h. sýnt fram á skilning á eðli sjálfbærrar þróunar og þýðingu hennar fyrir umhverfi, samfélag og efnahagslíf,</p> <p>i. sýnt fram á skilning á hlut umhverfis í velferð og heilbrigði einstaklinga og samfélaga,</p>
30. mars – 29. maí	Lota 4. a Jarðsaga, uppbygging jarðar, myndun og mótun lands, landakort, náttúra, gróður og loftslag jarðar	<p>1. Gagnvirk tímaverkefni (viðmið a-1, n-o)</p> <p>2. Loftslagsrit (viðmið m)</p> <p>3. Gagnakönnun (viðmið m.-p.)</p>	<p>a. unnið vel og farið eftir fyrirmælum,</p> <p>b. unnið með öðrum og sýnt jákvæðni í samskiptum</p> <p>c. útlistað innri gerð jarðar í grófum dráttum.</p> <p>d. gert grein fyrir skiptingu</p>

			<p>jarðskorpunnar í jarðskorpufleka</p> <p>e. gert grein fyrir orsökum innrænna afla, flokkun þeirra og náttúruhamförum tengdum flekareki</p> <p>f. gert grein í grófum dráttum hvernig mismunandi bergtegundir hafa orðið til</p> <p>g. útskýrt útræn öfl, flokkun þeirra og áhrif þeirra á mótun jarðar</p> <p>h. gert grein fyrir helstu atriðum varðandi kortagerð,</p> <p>i. staðsett hnit á bauganeti og skráð niður hnit eftir bauganeti,</p> <p>j. sýnt skilning á möguleikum nútímaupplýsingatækni til öflunar og framsetningar landfræðilegra upplýsinga,</p> <p>k. þekkt og borið saman ólík svæði í heiminum út frá upplýsingum af kortum,</p> <p>l. þekkt og borið saman ólík svæði í heiminum út frá upplýsingum af kortum,</p> <p>m. búið til og túlkað einfalt loftslagsrit og áttað sig á merkingu þess og notagildi</p> <p>n. gert grein fyrir orsökum veðurs, þ.e. vinda, hita og úrkomu,</p> <p>o. þekkt helstu tákni sem notuð eru í veðurlýsingu</p> <p>p. rætt um hvaða þættir hafa áhrif á lífsskilyrði fólks og staðarval</p>
2. – 5. júní	Lífsleikni/Útivera	Ratleikur	

Annað:

- Í námsmati samfélagsfræðigreina er lögð áhersla á að mat á hæfniviðmiðum þar sem nemendur fá tækifæri til að sýna fram á mismunandi hæfni en geta jafnframt fengið tækifæri til endurmats síðar í náminu. Námsmatið byggir á fjölbreyttri verkefnavinnu þar sem nemendur fjalla um hugtök og málefni tengd samfélagsgreinum.